

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
“ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”
АРХИТЕКТУРЕН ФАКУЛТЕТ

СТ А Н О В И Щ Е

от

Член-кор. на БАН проф. д.а.н. арх. АТАНАС КОВАЧЕВ
Ръководител катедра „Архитектура и урбанистика“,
Варненски свободен университет
„Черноризец Храбър“, Варна,
Ръководител отдел „Инфраструктурни проекти“,
Лесотехнически университет, София

ОТНОСНО:

Дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен “Доктор” по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност (докторска програма) „Архитектура на сгради, конструкции, съоръжения и детайли” с автор - докторант арх. ДРАГОМИР СЪБЕВ ЙОСИФОВ, катедра „Архитектура и урбанистика”, Архитектурен факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Варна.

Предложеното Становище е разработено в качеството ми начлен на Научното жури за защита на дисертационния труд на арх. Драгомир Йосифов, назначено със Заповед N 359 от 13.06.2022 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Варна и решение на първото заседание на Научното жури.

Дисертационният труд е на тема: **„АРХИТЕКТУРА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ ГРАДСКИ И ИЗВЪНГРАДСКИ МАНАСТИРИ (1185-1396 г.)“**. Той съдържа челна страница, заглавна страница,

съдържание, предговор, въведение, изложение от три глави, заключение, библиография, приложения, илюстриран терминологичен речник и декларация за оригиналност и достоверност.

В **Предговора** е изложена общата концепция и обхвата на научното изследване. Анализирани са съществените предпоставки за подбора на характерни примери – обект и предмет на анализ и оценка.

Въведението на дисертационния труд съдържа:

- Дефиниране на основния изследователски проблем;
- Актуалност на изследването;
- Времеви и териториален обхват;
- Цели и задачи на проучването;
- Методология на изследването:
 - Концептуален подход;
 - Метод на анализ и синтез;
- Очаквани резултати.

В **ПЪРВА ГЛАВА** са анализирани въпросите на възникване и разпространение на средновековния манастир в България и свързаната с темата на дисертационния труд терминология.

Отчетени са:

- Състоянието на проучването на средновековни манастири в региона на Велико Търново към 2021 г.;
- Появата и разпространението на средновековните манастири в България (Византия) от средата на IX до края на XIV в.;
- Наличието на типология в архитектурата на средновековните български манастири (XII – XIV в.);
- Форми на манастирски живот;
- Типология на манастирите;
- Обобщения и изводи, заключение.

Във **ВТОРА ГЛАВА** е разгледана архитектурата на манастири в и около столичния Търнов град (Велико Търново) в период на повече от два века (XII–XIV в.).

Изяснени са:

- Териториалният обхват на Великотърновската „Света гора Търновска“;
- Влиянието на природните дадености и характеристики върху избора на местоположение и организацията на застрояването (релеф, непристъпност, изложение, водоизточници, начин на ситуиране, етажност);
- Манастирските комплекси в „Света гора Търновска“: Царевец; Нов град и извънградските манастири; проведени проучвания; строителни периоди; планова и обемна композиции на църковната сграда и комплекс (строителните материали и техника); общи характеристики и различия в манастирите на трите места и обобщеното им систематизиране по общи критерии.

ТРЕТА ГЛАВА е посветена на изследване на съвременното състояние на средновековното манастирско наследство от XII – XIV в. в България.

Направена е оценка на:

- автентичността чрез прилагане на общи критерии;
- степента на достигналата до наши дни автентичност.

Като завършваща, обобщаваща глава на дисертационния труд е:

- Разгледано състоянието на „средновековния“ манастир в съвременните условия.
- Обоснован подборът на примерите.
- Предложен критичен анализ на актуалното им състояние.
- Проучено качеството и резултата на взаимовръзката законодателство – средновековно архитектурно наследство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕТО прави обобщение на постигнатото в дисертационния труд. Представени са изводи от проучването по темата на труда.

Дисертационният труд завършва с библиография на използваните информационни източници, приложения и илюстриран терминологичен речник.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Разработените и предложени приноси в дисертационния труд имат научен и научно-приложен характер. Те произтичат закономерно от извършеното на високо ниво научно изследване.

Приносите могат да бъдат представени обобщено като:

Приносите от научен характер се свеждат до:

1. Анализирани са Манастири в „Света гора Търновска“ по специфични критерии – архитектурни, типологични, строителни и др. Благодарение на това се достигна до възможността за изготвяне на общи и обобщени сравнителни характеристики (прилики и разлики) на всички тях.

Сравнителните характеристики са нанесени в табличен вид. По този начин се създава основа за общодостъпна, разбираема и обобщаваща информация, която може да бъде използвана, допълвана и променяна при нововъзникнали факти, както от професионалисти и експерти, така и от непрофесионално подготвени лица. Представената в обобщен синтез информация е пример за унифициран модел при аналогични примери и за други проучвания на територията на България.

2. Разкрити са по археологически път „средновековни манастири“ в района на Велико Търново с изработване на карти и модел, които ще послужат за възможно откриване на логична взаимовръзка между тях и ще помогнат за бъдещи изследвания в областта на архитектурата и строителството на „средновековните манастири.“

Приносите от научно-приложен характер са свързани с:

3. Лично участие на автора, като проучвател, изследовател и проектант в някои от разглежданите обекти. Участието на автора като проектант дава възможност за по-пълно и пряко докосване до спецификата на изследователската материя и за по-пълното и разбиране от научна гледна точка, което води до извеждане на нови решения, които могат да бъдат внедрени и в проектантската практика и в преподавателската дейност като принципни.
4. Разглеждане на характерни примери за достигнали до наши дни „средновековни“ манастири и определяне на актуалното им състояние за изготвяне на оценка, сведено до препоръка за промяна или допълнение в законодателството така, че за да бъдат отпускани средства за разкриване на археологически обекти е да се одобри предварително изготвена комплексна стратегия или бизнес-план по конкретни пера посочени от автора в дисертационния труд.

Приносите, самостоятелно дело на автора на дисертационния труд – арх. Драгомир Йосифов, приемам напълно.

ПРЕЦЕНКА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Публикациите на автора включват **6 статии**. 4 са самостоятелни и 2 са в съавторство. Представени са като Доклади на Научни конференции и са публикувани в Сборници от конференциите. Те са свързани с темата на дисертационния труд, отразявайки съществени части от научното изследване.

ПРЕПОРЪКИ.

1. Препоръчвам дисертационният труд да бъде издаден като **самостоятелна монография**.

2. Към докторанта имам препоръка да увеличи публикационната си дейност в бъдеще, като разработи и публикува **научни студии и статии у нас и в чужбина**, и особено в издания с „Импакт Фактор“ или в издания - индексирани и рецензирани в световни бази данни. Смятам, че докторантът има потенциал за научна дейност от високо ниво на

базата на солидно академично образование по „История“ и „Архитектура“, както и на основата на много активна, полезна и ползотворна проектантско-реализаторска практика в областта на разкриване и опазване на културно-историческото наследство по нашите земи. Тази публикационна дейност ще даде възможност за цитиране на неговите изследвания, постановки, изводи и предложения и ще го изяви като учен с приноси в една актуална област на научното познание.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Квалификацията на арх. Драгомир Йосифов и досегашната му работа ми позволяват да направя извод, че е разработена качествена и полезна за теорията и практиката дисертация. Авторът показва с този труд, че може да анализира, обобщава и синтезира проблемите, формулирайки предложения и изводи за теорията и практиката в разглежданата област.

Смятам, че представеният дисертационен труд е във вида и обема, изискван от чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и чл. 47, ал. 2 от Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

Дисертационният труд отразява резултатите от изследванията на докторанта, съгласно чл. 25, т. 2 от ППЗРАСРБ и показва, че арх. Драгомир Йосифов притежава задълбочени теоретични знания в съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания в съответствие с чл. 27, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 47, ал. 1 от Наредба №12 на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Всичко гореизложено ми дава основание да приема дисертационния труд на арх. Драгомир Йосифов за завършен, съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., с последвали изменения и допълнения), Правилника към него и нормативните документи на Варненски свободен университет СУ „Черноризец Храбър“ в тази област.

В качеството си на член на Научното жури давам своя положителен вот „ЗА“ присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на арх. ДРАГОМИР ЙОСИФОВ.

.....
Чл.-кор. на БАН, проф. д.а.н. арх. АТАНАС КОВАЧЕВ

София-Варна, 27.07.2022 г.